

dosud nesplatná pohledávka z jiného právního důvodu (Gl. U. N. F. 7680). Tomu nevádí ani zvláštní předpis uvedeného § 5 (1), když jsou tu přísnější podmínky § 377 a násl. ex. ř.

Čís. 13266.

Odpůrčí nárok.

Žalobci odpůrčí žaloby náleží, by uvedl, ve kterých úkonech odpůrcových nebo dlužníkových spatřuje odporovatelné jednání, a nabídl o tom již v řízení před první stolicí důkazy.

Mimo konkurs, tedy i za vyrovnacího řízení dlužníka, lze odporovati vkladu zástavního práva pro pohledávku jen, šlo-li o předčasné splnění dosud nedospělého závazku nebo byl-li pletichami dlužníkovými jiný věřitel, mající dospělý nárok na knihovní zajištění, zdržen tak dlouho, až by dospěl nárok věřitele, jemuž by se poskytla výhoda vkladem jeho pohledávky do knih před oním věřitelem.

Pouhé vědomí o předluženosti nestačí k průkazu zkracovacího úmyslu.

Stav kridy, stav nezpůsobilosti uspokojiti všechny věřitele, nestačí k odůvodnění odpůrčího nároku a úmyslu zkracovacího mimo konkurs.

(Rozh. ze dne 9. února 1934, Rv I 433/32.)

Žalovaní vedli k vydobytí peněžité pohledávky proti Karlu G-ovi exekuci na kupní cenu složenou za prodaný mlýn G-ův. Žalobce domáhal se nepřípustnosti exekuce, tvrdě, že složená kupní cena měla býti vydána jemu jakožto hypotekárnímu věřiteli Karla G-a. Žalovaní namítli, že se vklad zástavního práva žalobcova na nemovitosti Karla G-a jakož i úmluva, podle níž měl z kupní ceny býti zaplacen žalobce, staly v úmyslu zkrátiti žalované věřitele. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů :

Podle § 226 c. ř. s. musí i žalobce i žalovaný nárok, jež ve sporu uplatňuje, tedy i nárok odpůrčí, substancovati. Musí uvést, ve kterých úkonech odpůrcových nebo dlužníkových spatřuje odporovatelné jednání, a nabídnouti o nich důkazy již v řízení před první stolicí (rozh. č. 3743 sb. n. s.). To, co bylo uvedeno teprve v odvolání nebo dovolání, jest novotou, k níž nelze přihlídnouti (§§ 482 a 504 druhý odstavec c. ř. s.). Žalovaní napadli v řízení před prvním soudem s hlediska odporovatelnosti jednání: a) v žalobní odpovědi vklad práva zástavního pro žalobcovu úvěrovou pohledávku 60.000 Kč na mlýn Karla G-a, a b) v protokolu ze dne 24. června 1929 napadli úmluvu, podle níž měl dr. Karel L., zmocněnec žalobců i G-ův, míti právo disponovati trhovou cenou 175.000 Kč složenou za G-ův mlýn manžely K-ovými Josefem a Otilií a podle níž měl z ní zaplatiti všechny hypotekární věřitele, jen ne žalované, v úmyslu tím zkrátiti žalované věřitele. Odpůrčí

nárok pod písm. a) proti žalobcovu zajištění vkladem práva zástavního odůvodnili žalovaní jednak tím, že vklad se stal ve stavu předluženosti G-ovy, jež byla známa žalobci i G-ovi, jednak poukazem, že žalobce patří mezi osoby G-ovi blízké, vyjmenované v § 4 odp. ř., a konečně tím, že prý dr. L. (nikoli žalobce) věděl, že jsou tu proti G-ovi ještě jiné pohledávky, věděl, že bylo proti němu zahájeno vyrovnací řízení a že žalovaní mají proti G-ovi pohledávku 12.000 Kč, z čehož žalovaní vyvozují, že poskytnutí zajištění žalobci na realitě G-a, jenž jest osobou blízkou, jest jednostranným poskytnutím výhody blízkému věřiteli, takže ostatní věřitelé mají zůstatí bez uspokojení, a že je proto odporovatelným. Žalovaní sice uvedli dále v žalobní odpovědi, že zástavní právo bylo vloženo žalobci jen na oko, aniž by nějaká pohledávka mu příslušela. O tomto jednání na oko nenabídli však žalovaní žádného důkazu a první soud uznal na základě spisů opatrovnických a důkazů svědeckých, že z této úvěrové pohledávky je po právu pohledávka 52.000 Kč, což nebylo již napadeno v řízení odvolacím, a jest proto pokládati úvěrovou pohledávku, zajištěnou právem zástavním pro žalobce na mlýně G-ově za jsoucí po právu. Když tomu tak, jest míti na zřeteli, že lze odporovati mimo konkurs vkladu práva zástavního za pohledávku tu do knihy pozemkové podle dosavadní judikatury nejvyššího soudu jen z dvojího důvodu, totiž, že by šlo o předčasné splnění dosud nedospělého závazku (věřiteli poskytnouti knihovní zajištění), nebo, že by pletichami dlužníkovými byl jiný věřitel, mající dospělý nárok na knihovní zajištění, zdržen tak dlouho, až by dospěl nárok věřitele, jemuž by se poskytla výhoda vkladem jeho pohledávky do knih před oním věřitelem (rozh. 3567, 4431 a 9813 a 3989 sb. n. s.). Něco podobného žalovaní v řízení před prvním soudem však nepřednesli. Mimo konkurs totiž neplatí, jak dovolatelé předpokládají, zásada stejnoměrného uspokojení všech věřitelů a proto nelze tu odporovati právním jednáním dlužníkovým jen pro nadržování, pokud se týče pro vědomí o nezpůsobilosti k placení nebo o předluženosti (rozh. 4546, 5793 sb. n. s.). Mimo konkurs znamená také za vyrovnacího řízení (§ 37 konk. ř.). Další podmínkou odporovatelnosti mimo konkurs jest, aby byl prokázán úmysl dlužníkův (G-ův) zkrátiti věřitele, neb aspoň jeho vědomí, že vytýkaným úkonem zkracuje věřitele (rozh. 5793 sb. n. s.), aby se prokázalo, že dlužník vědomí to měl anebo míti musil (§ 2 odp. ř.) Že by tu však byla tato podmínka, žalovaní v řízení před prvním soudem rovněž neuvedli, nýbrž hleděli opodstatniti odpůřčí nárok pod písm. a) pouze poukazem, že G. poskytl žalobci zajištění jsa si vědom své předluženosti. Žalovaní přehlédli, že pouhé vědomí o předluženosti nestačí k průkazu zkracovacího úmyslu (rozh. 5793 sb. n. s.). Zda hypotekární zajištění žalobcovo bylo za tohoto stavu věci (mimo konkurs) na úkor jiným věřitelům dlužníka, zejména žalovaným, jest lhostejno (rozh. 5793 sb. n. s.). Přednes žalovaných v žalobní odpovědi, i kdyby by tak pravdivým, jak byl učiněn, nestačí tudíž ku průkazu odpůřčího nároku žalovaných.

Odpůřčí nárok pod písm. b) opodstatňovali žalovaní v řízení před prvním soudem tím, že úmluva s dr. L-em znamená jednostrannou vý-

hodu zaplacených věřitelů a zřejmě zkrácení žalovaných ve stavu kridy a jest tudíž proti nim nicotnou. G-ův stav kridy byl prý znám jak dr. L-ovi, tak i žalobci i dr. W-ovi, zástupci K-ových, z vyrovnacího řízení. Ani tento odpůrčí nárok není však odůvodněn. Stav kridy, stav nezpůsobilosti uspokojiti všechny věřitele, nestačí totiž k odůvodnění odpůrčího nároku a úmyslu zkracovacího mimo konkurs (rozh. 5793 sb. n. s.). O zkrácení žalovaných nelze mluvit již z toho důvodu, že, jakmile první soud uznal pravost a splatnost pohledávky žalobcovy a jakmile důsledkem toho žalovaní podlehli s námitkou odporovatelnosti proti žalobcovu vkladu práva zástavního na realitu G-ovu v pořadí před hypotekární pohledávkou žalovaných, která důsledkem poznámky zamýšleného a pak i provedeného prodeje mlýnské reality G-ovy byla z pozemkové knihy vymazána, nelze již mluvit o zkrácení žalovaných napadeným ujednáním, že z tržové ceny mají dojiti uspokojení hypotekární věřitelé, neboť by, i kdyby nebylo došlo k tomuto assignačnímu ujednání, došel při rozvrhu nejvyššího podání docíleného v exekuční dražbě za mlýn G-ův, žalobce stejně částečného uspokojení své hypotekární pohledávky v pořadí přednějším než žalovaní, neboť žalobce má vloženo právo zástavní za svou úvěrovou pohledávku 60.000 Kč v pol. 154, a to v pořadí poznámky zadlužení C pol. 151, kdežto žalovaní si dali vložiti nyní již vymazané právo zástavní za svou pohledávku 11.500 Kč až v položce 159. Bylo by tedy i bez napadeného assignačního ujednání mezi G-em, žalobcem, dr. L-em a dr. W-em v zastoupení kupitelů K-ových marným uznání neúčinnosti zmíněné assignační úmluvy, když podle knihovního stavu by žalobce jako přednější hypotekární věřitel dosáhl uspokojení (byť i jen částečného) své pohledávky v pořadí přednějším, než žalovaní. Z tohoto důvodu bylo by též lhostejno, i kdyby byla hypotekární pohledávka žalobcova vložena bývala v pořadí poznámky zamýšleného zadlužení v pol. 138, jak mylně za to měl odvolací soud, neboť na nemožnosti dřívějšího uspokojení pohledávky žalovaných by se bylo tím nic nezměnilo. Z toho vidno, že neobstojí ani námitka odpůrčí učiněná v protokolu ze dne 24. června 1929, poněvadž údaje, kterými byla opodstatněna v řízení před soudem první stolice, nikterak nestačí k naplnění zákonných podmínek odpůrčího nároku mimo konkurs — i když bylo před tím o jmění G-ově zahájeno vyrovnací řízení. K údajům pozdějším však hleděti nelze.

Čís. 13267.

Zmaření výminky smluvní stranou, která v případě jejího splnění by byla povinna k plnění, se rovná samému splnění výminky.

(Rozh. ze dne 9. února 1934, Rv I 1304/32.)

Žalující vodostavební společnost domáhala se na žalované obci zaplacení za vypracování projektu skupinového vodního díla. Ve sporu šlo o to, zda žalobní nárok je promlčen. Žaloba byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h o